

7. Юридична енциклопедія. У 6 т. / Редкол: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. : Укр.енцикл., 1999. – Т. 2 (Д-Й). – 744 с.
8. Європейська конвенція з прав людини. Права людини в Україні // Інформаційно-аналітичний бюлетень Українсько-Американського Бюро захисту прав людини: Вип. 21. – К., 1998. – С. 97–112.
9. Справа «Джабарі проти Туреччини» (щодо депортації і заборони катування, права на ефективний судовий захист і непоправний характер шкоди, що загрожує заявниці). Рішення Європейського суду з прав людини // Право України. – № 1. – 2001. – С. 142–143

Ключові слова: іноземці, особи без громадянства, адміністративне видворення, примусове видворення, вислання, депортація.

Key words: foreigners, apartheid, administrative deportation, forced deportation, deportation.

ПАНФІЛОВ ОЛЕГ ЄВГЕНОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Впровадження дистанційного навчання у сферу вищої освіти та вироблення нормативно-інституційних механізмів його функціонування обговорювалось уже тривалий період. Так, сучасне інформаційне суспільство характеризується широким використанням інформаційних і комунікаційних технологій, у тому числі, дистанційних освітніх технологій як засобів підвищення ефективності професійної і освітньої діяльності. Загроза поширення коронавірусної інфекції (далі – COVID-19) опосередкувала впровадження суттєвих змін в звичний стан та динаміку суспільних відносин. Тому, станом на теперішній час впровадження дистанційного навчання у сферу вищої освіти є безальтернативним кроком її збереження взагалі. Необхідним видається вироблення як довгострокової концепції сталого розвитку системи управлінського впливу в умовах карантинного режиму, так і одночасного моніторингу існуючих та виникаючих проблем у сфері вищої освіти. При цьому, невід'ємним елементом такої системи є дистанційне навчання як універсальна, синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання, що створює необхідні умови для здобувачів освіти, та є адаптованою до базового рівня знань і до конкретних цілей того, хто навчається.

В Україні право на освіту передбачено Конституцією України та Законами «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту». Право на освіту стосується будь-якого рівня освіти, форми

і виду, у тому числі професійної (професійно-технічної), фахової перед-вищої, вищої освіти та освіти дорослих [1; 2]. Право на освіту забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, освітніх і наукових програм, створенням умов для ефективного і доступного отримання освітніх послуг. Загалом, вища освіта є сукупністю систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [3]. Єдиного трактування поняття категорії «дистанційне навчання» не вироблено до теперішнього часу. Дистанційне навчання у сфері вищої освіти може розглядатись як: 1) спосіб навчального процесу; 2) педагогічна технологія; 3) спосіб управлінського впливу в сфері освіти; 4) форма навчання.

Дистанційне навчання як педагогічна технологія відрізняється від традиційних очної та заочної [5, с. 357], оскільки визначається не лише розширенням спектру носіїв інформації і засобів доступу до них, але і наявністю постійного спілкування між викладачем і студентом через телекомунікаційні канали. Таким чином, вплив дистанційності на навчальний процес стосується інформаційно-освітньої системи віддаленого доступу, заснованої на сучасних інформаційних технологіях.

Дистанційне навчання передбачає отримання освітніх послуг на відстані за допомогою комп'ютерних технологій через цілеспрямовану і контрольовану самостійну діяльність здобувача вищої освіти, який може навчатися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, використовуючи комплекс спеціальних засобів дистанційного навчання і погоджену можливість взаємодії з викладачем. Вбачається доцільним використання комплексного підходу до визначення дистанційного навчання у сфері вищої освіти, за якого кожна його змістовно-якісна характеристика буде врахованою [4].

Дистанційна форма навчання опосередковує специфіку проведення навчальних занять, а саме:

1) отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі;

2) практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт відбувається дистанційно в асинхронному режимі (окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни); 3) лабораторне заняття проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій; 4) до інших видів навчальних занять при здійсненні навчального процесу можуть відноситись: ділові ігри, виконання проєктів у групах тощо; 5) практична підготовка здобувачів вищої освіти, які навчаються за дистанційною формою

навчання, проводиться за окремо затвердженою навчальним закладом програмою.

Міністерством освіти і науки України розроблено рекомендації щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій. Відповідно, дистанційна комунікація учасників освітнього процесу стало можливою через засоби комунікації, вбудовані до системи управління навчанням (LMS), електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (MS Teams, ZOOM, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати тощо. Таким чином, процес дистанційного навчання (дидактична система) являє собою передачу інформації певного змісту (знання, вміння, навички), кінцевою метою якого є здатність здобувача вищої освіти використовувати цю інформацію в своїй діяльності.

Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року визначено, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [6].

Для виконання встановлених нормативних вимог, доцільним уявляється створення національної Ради України з питань дистанційної освіти при Міністерстві освіти і науки України, основним завданням якої буде інституційно-правове забезпечення впровадження різних форм дистанційного навчання у сферу вищої освіти з врахуванням процесів глобалізації та гуманізації; вироблення спрощеної процедури ліцензування дистанційних форм навчання у вищих навчальних закладах тощо. А в областях-створення секторів або відділів з питань дистанційної освіти в підрозділах управління освітою обласних державних адміністраціях (в залежності від чисельності ВНЗ).

Таким чином, впровадження дистанційного навчання в сферу вищої освіти є наслідком процесу інформатизації освіти, якого актуалізовано введенням карантинних заходів в Україні. Проаналізовано якісно-змістовні ознаки дистанційного навчання у сфері вищої освіти в якості способу навчального процесу, педагогічної технології, способу управлінського впливу в сфері освіти та форми навчання. Звернуто увагу на відсутність визначеної процедури переходу на дистанційне навчання за вибором здобувача вищої освіти, неналежний рівень авторизованого доступу до інформаційно-комунікаційних інструментів організації дистанційного навчання; відсутність критеріїв перевірки результатів виконання навчальних планів здобувачами вищої освіти тощо. Необхідним видається побудова інституційної системи забезпечення дистанційного навчання в Україні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Із змінами, внесеними Законом України від 08.12.2004 р. № 2222-IV. Дата оновлення 01.01.2020 р. URL:

- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 23.05.2022).
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Дата оновлення: 24.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.05.2022).
 3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 21.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 23.05.2022).
 4. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF> (дата звернення: 23.05.2022).
 5. Kose U., Koc D. Artificial Intelligence Applications in Distance Education. – IGI Global, 2014. 357р.
 6. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013 (дата звернення: 23.05.2022).

Ключові слова: вища освіта, виконавчо-розпорядча діяльність, карантин, дистанційне навчання, інформаційно-телекомунікаційні технології.

Key words: higher education, executive and administrative activity, quarantine, distance learning, information and telecommunication technologies.

САНДУЛ ЯНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ЗМІСТ ЦИФРОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Світова цифровізація – безперечний і закономірний виклик часу.

Процес цифровізації в Україні є не тільки можливістю для втілення істотних змін, зокрема, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для задоволення потреб громадян, а і новим викликом для розвитку та становлення правової системи на сучасному етапі, що вимагає всебічного теоретичного вивчення та обґрунтування.

На данному етапі широке коло науково-дослідних робіт та практичних напрацювань з питань цифровізації та цифрової трансформації, а також присвячених публічному адмініструванню у сфері цифрової трансформації стало достатнім теоретичним підґрунтям для вивчення складних та проблемних аспектів публічного адміністрування у цій сфері. Зокрема, це праці таких науковців як В. Б. Авер'янов, Д. М. Бахрах, М. В. Бевзенко, К. С. Бельський, Ю. П. Битяк, В. Р. Біла, І. Л. Бородин,